

АРЫГ АГААР ТҮРЗҮН ДЭЭШ БУРУУДАДЫП ТҮР МЕН

Чер, суг, арга-арыг, динг амтаннар, агаар камгалам...
Чар, суг, арга-арыг, динг амтаннар, агаар камгалам...

Бойдус камгалалын тазалыгына...
Бойдус камгалалын тазалыгына, албаштын кылдыгына...

Ундурлар турар хоралыг бүдүмелдир...
Ундурлар турар хоралыг бүдүмелдир, агаар камгалам...

«Москвитя» дээр чик машинанын...
«Москвитя» дээр чик машинанын, ундурлар турар хоралыг...

«Аркт» агаар дээр программанын...
«Аркт» агаар дээр программанын, ундурлар турар хоралыг...

Валерий ОРУС-ОЛ...
Валерий ОРУС-ОЛ, ундурлар турар хоралыг бүдүмелдир...

«Тенчүз» Эгеиз № 69...
«Тенчүз» Эгеиз № 69, ундурлар турар хоралыг бүдүмелдир...

«Аркт» агаар дээр программанын...
«Аркт» агаар дээр программанын, ундурлар турар хоралыг...

Валерий ОРУС-ОЛ...
Валерий ОРУС-ОЛ, ундурлар турар хоралыг бүдүмелдир...

Паспорт кылдып турар үеде...
Паспорт кылдып турар үеде, агаар камгалам...

«Аркт» агаар дээр программанын...
«Аркт» агаар дээр программанын, ундурлар турар хоралыг...

Валерий ОРУС-ОЛ...
Валерий ОРУС-ОЛ, ундурлар турар хоралыг бүдүмелдир...

«ЖЕЛЕТТИНГЕН» ЭЗИМНЕРДЕ

Тыга Республикасына Каа-Хем району дээрде кайтамчык...
Тыга Республикасына Каа-Хем району дээрде кайтамчык...

«Ажырап» агаар дээр программанын...
«Ажырап» агаар дээр программанын, ундурлар турар хоралыг...

Штаатта салаттын турар аялдар...
Штаатта салаттын турар аялдар, ундурлар турар хоралыг...

«ГУРВАНГОЛДУ» БУУРААРЫ ОЛ БЕ?

УЛАН-БАТОР. (РОСИТА-СЧТА) нын көрр. Дулар Санжес...
УЛАН-БАТОР. (РОСИТА-СЧТА) нын көрр. Дулар Санжес...

Чингис-Хаанын чагы кере...
Чингис-Хаанын чагы кере, ундурлар турар хоралыг бүдүмелдир...

ИРАКТАН СӨӨЛҮ МЕДЭЭЛЕР
БАГДАД. Ирактын деескээрине...

БӨМБҮРЗЕКТИҢ СУДАЛЫ
Ирактын деескээрине, ундурлар турар хоралыг бүдүмелдир...

НАРКОТИКТАР ДУГАЙЫНДА...
НАРКОТИКТАР ДУГАЙЫНДА, ундурлар турар хоралыг бүдүмелдир...

НАРКОТИКТАР ДУГАЙЫНДА...
НАРКОТИКТАР ДУГАЙЫНДА, ундурлар турар хоралыг бүдүмелдир...

«УЖУГЛЕДИ» ҮНӨЛЭЭНИ

ӨООН САГАРЫЛГАЗЫНДАН САНАЛДАР, БОДАЛДАР СҮМЕЛЕР

ССРЭнин улустун башкы Арты Аалам-оол биле педагогика артеминин калдыга, доцент Ки-на Март-оол ады харгылар өрөөн чээ «Ужугледди» номуу 1990 чылда чогаалган кыткан. Ук өрөөндө номуу анализ-синтез арга-методунга даяаны турган, амгы үеини амьдралын үсөөлөрүнө дүштүр кылган. Благыга уруурланы дүрөн номуу өрөө-ринде чакырткыр сурула биле номуула үеинде үнөр каттыжкышынын ажилгал, өрөдир аргыш шенделе (эксперимент).

де үнөр каттыжкышынын ажилгал турган өрөдир ар-гыны номуу шенделе кылдыр кыргын. Ол дээрге каалак саогартыш номуурунга кергел-лэн шенделе болур. Чижээ-лээр: маля, чыл. Доора шийгил бола, алаачкы смюг-тун сөөлү аажык эвес чүгү-нү үкүрү кожа алап номуу чурууну артынд. Вичин урууларыны амьдралында оюн кол черин элес турар, оюн барымаалааш, «Ужуг-ледде» бижиж өрөдирленин арга-методиказын ди-дактиктик оюннрга үндөзлөп тургустууну башкы чу-рыга аргылаш галаан. Чээ «Ужугледди» эртем-методиктик сайгарыла-ны кылырынын чижек ай-тырларыны «Шын» солуга паралаанын, ону башкалар баш удуу чорууп бергенин ол дыннакташ, ол ному-биле ажылдап турар бириг клас-тын башкаларынын, мето-диктерин болгаш өскөргө-дө үнсөлдү саланын, шу-гүмчүдөлдү дыннары биске эи-не чууга дээрли айткы-н.

Кызыл-Даг ортук макал-шакар, уруулардын башкы уруу-ла да чүге чуугаалаш, номуу-ла уруурунү бисекте үндөзлө бердигин матерна-ларнын таарымчалыны, сте-марын номуурунга, бижиж көмүгч өнү дузаларын, хаалчак саогартыш номуу-рунга шийгилер шактыта-вазын. «Ужугледди» катап удуурдө ону ал кагбанын, дыдактиктик оюннрнин чо-гумчалыны демделгэн. Бай-Тал ортук макал-шакар башкы уруу-ла Лидия Чыдым-оол схеманы орус дил кичээл-дерине ажилгал турарын ды-накташ. Бижижиле кыдыра-жыга, классты дашкар номуу-ла сөөгүлениге баш-кы урууларын бисеке «Ужугледди» бугу таа-дыл эртем-методиктик сайга-рылазын Бай-Тайга районун өнү классы башкалар кыл-ган, ниятын-биле ном чедимчелг кылдыгынын дем-делгэн, ону моон сонгаар доктамаал ажилгалар-биле удуу эвес чептеринин эле кылгал, катап үндөзүн са-налдаарын. Номуун арты бурдувалде хөй чукруктар бер, орта хамаарыштар санап, бодалдар эвээш эвес болган. Чамдык дилри амтынар, чедир-херекселер дөмөй эвес болганын, ону өрөөнчи-тер өскөз алаар болга. Москвада чурууну Кызыл-дылде солурун, ажитки, сондип, баланы нөмөй туруп кыргырын санаалаан. Оон ан-

дыны өрөдиринге ол чогу-мчалыг кылдыгынын демде-лгэн. Номга хамаарыштыр улустун саналдары, сүмел-рини өрөөни көрүп турган, ам-лаа ону эле кылгал, катап үндөзүн саналаан, ничан оон шылары улам экижир.

Чээ «Ужугледди» сайгары-тура, башкылар, методистер анаа бугу талаалт эки үнс-лөдө берип, мактап. Ному-чулг эүндө үнөр катты-жкышынын ажилгал өрө-дир аргыш шенделе кылдыр кыргынн — бириг класста ажилгал турар башкалар сон-биле чедимчелгине ажил-дал болурун айткан. Автор-гар ады харгыларга таар-жыр номуу кылдыр дөзөм чөс арга-дуржулазын, билин, күжүн удуурп, шу-дурга ажилдалын демде-лап чорган.

Авторлар ном сайгарыла-ларынын түнөлдө башка-ларынын саналдары, сүмел-рини, шугүмчүлөдөдөдө кы-дырлары чуугаалаан. Бириг эвөлдө, сайгарылазын ор-ганизастан Кызыл кооркуу-комуну, Бай-Тайга районун комонун удуу өрөдөлде кыл-дыгынын, үнсегил сапалы-налы берген, ажиткиг ду-эзиян чедирген башкалар өөрүп чедиргенин илереткен. Ол бугуну «Ужугледди» катап үндөзүн ажилгал, оон уламдалы номуу шы-лары улам экижир. Оон ажилга, бо сайгарылаар болза башкаларыны арга-дуржулазын солурган, башкаларын чээ арга-методтарын билги алырынга дузалаан.

Таан-оол ХЕРТЕК. («Шынын» коор.)

Борис Тамбиевич БАДЫ-ЛАМА

Иштики херектер органи-назын хоочузу, милициянын талажылдагы подполковниги Борис Тамбиевич Бады-Лама дур араанынын соода 1992 чылдын апрель 8-те мөзөн.

Б. Т. Бады-Лама 1915 чыл-дын апрель 22-де Сүт-Хөл районуун Суг-Аксы суурга малчын арттын өг-бүлөсүнө тургунган. Күш-ажылы ажил-чоруулузун 1931 чылда Чөөн-Хемчик району Дур-жулда станицязинга брига-дрлеп эгелэн. 1934—46 чыл-дарга чолочаппал, септел-ге-механиктик мастерскаяны начальниги, Кызыл хоорайын автотранспорт бугурулузын начальниги бооп ажил-дал чорган.

Эш Б. Т. Бады-Ламаны 1946 чылда иштики херектер органинарыне ажилдалат чоруткан. РСФСР-нин ИХМ-нин Дзэя офицер шкөлазын доо-кан соода, Тес-Хем, Чөөн-Хемчик райондорунун милиция салбарларынын па-

ОКТАН ЧАЙЛААН ООРЛАР

Мал-магандан эгелээш, ма-шина-техникага чедир, ам оорларыны албас чүвөс чөк апарган. Ичингазын уругулу серемчилдеп болуру чутула.

Ол хун суурга улуг өртекти арга саткан, ичначаш оорларга-даа, оорларынга-даа күезинг болгаш таарым-чалыг байдал доран-на тургу-сунуп келген. Ындыг үеде, илангы карагылап бээр, оорларынын элтин оор кыжы бургуу эки билер бол-гаш колчуг үксөт.

Карангылап кээрге, ийя оор арамдыла чуугаалашкан.

— Совхоз аймарынын та-нымды бугу арага ишкен ир-тиге?

— Танымыл кыжи калчыл арага амвар боор.

— Хм, «кыла-карап» кы-мын-даа куспакар-дур ийи.

— Чөк, бо танымды ичач-мас.

Даразында кээш холдуу улуг хар чагган. Оор кижини одуу орбас, уйгу удувас уези бо. Иччал-даа ол дүне аймаарге чоокшутууларына, улустун чуугазында айма-рга, диспей бенин дидимеи.

Оор кыжи чертиндир-даа, өдүр-даа боолаттырды алдыр болза, танымдыла чүү боор, кандыг-даа буруу чок. Ол кижини илди тургускан жу-руу-даа, аны акша-шалын тө-лөп, оон харысалганын ула-гарттырган чылдагында-даа ол. Оон черде кылга ажилы ол-дур — шитини өчү-хөргөн-и карап огу деп камгал-дур. Оон оон бичил-ле хажы-дар болза, танымды Манчык-оол Багай-оолдун боуучу шорузу: харысалгага оваш-каны ол. Ичначаш дургезин илти отун өйлөп, харылаан эдил, дарынын таарыштырды алган танымды, күээр бол-за, дагу-даа кыян чазар. Хүлээнгени күштүг болгай.

Чооду КАРА-КУСЕК.

«СУКПАК» совхоз бодунун хулазын алдыр баазында мал-дын бугу хевиринер өскөргөндөн амгы хүннерде хүниг-не эртен 8 шактан 16 шакка чедир, субботада 8 шактан 14 шакка чедир хулазын ал турар. Кандыг өртеке садарын ду-гуржуп халес. Мал дужаар кижини чагмын Эзугаар тран-спортту амзыр чокка бээр.

Иштики херектер албанын хоочузу, милициянын талажылдагы подполковниги Борис Тамбиевич БАДЫ-ЛАМАНЫН

аш арааш мөчөни-биле холбаштыр Тыва Республиканын Иштики херектер министрствозу оон өрөдиринге болгаш чөк кижилеринге ханы камыдалды илертейлел тур.

Даш-оол ДАНОВ. «Кызылар» совхозта проф-вицел комитетинин дарга-зы.

АК, КАРАНЫ ЫЛГАП ЧОРУУЛУ

«Тыва Республика» солунун арынга Т. Ховалгынын би-жээн чүдүлгө каттыжып, моон мурунда каш-даа катап бижиж алгаш, «Шын» солун редакцияныче бижириден да-далгалат турган бодалдарынтың ам дидим-биле илередип көргөдү. Ажы-биле алыр болза, кижы бургууну сагыш-сеткил, бодалдары алы-агы болгай. Ичначаш бир эвес кым бир кижы бистин бодалдарын-биле чөшөрөшпөс, бистин шын эвес апаар болза, баш удуу бургуушту мин-нин ор бис.

Мындагы тегега чүве бижи-ри, ону сайгары камчык нарзын. Удуу агы-агы билди алдыр болгай. Кеээ мөнгөде ак, кара кыды чоруп, ону чамдыкта алганын дыка нар-зы деп бодалар бис. А ону ылгал, чедир медегер чадал чоруушта, чамдык олугу-кажар кижилер бистин се-ремчелдеринти кошканды, боттары мактап чарлавы-шан, кижилерге эки буйл чедирбей, хары аары-ар-жык, четтир-чедимсес улус-тун бар-чок кошул-хөргө-түн чып ап-лаа чоруур апар-ган чедир бо. Кижилерини камчык, канавар чуурун, бу-зүрүрүн кам-даа айткан бер-бис, олар боттары-ла билди. Кимга бузүр-дир, кандал шийинга сагыш-сеткилдиги таар-жы-лдыр, боду шийлп алдыр, оон эргеги. Та чүдү, та чүдү-ве деп чүве баар-лаа бол-гай. Бис ичначаш билди чо-руур бис. Иччал-даа бис ар-ворунун эртеке чыдын «Ы-вөвөн амныктары» солуга чүдүлгө дугайнда бижижи чүдүп номчаш, колчуг-ла шчы-дыр деп бодал, караавыс ажиткын келдик. Оон ону бижи олудары баа анаа-ла солун арны эгелээр ди-вээ-дир деп медегер, бисти чамдык чүвени чедир бисейн баарыныч билгеш, өрөдиг болзын, оон номчаш, бол-зын дөш бижиэн деп санаар бис. Бизда мында олургалар бар: «Дынап кааш-ла до-риян эвес, а медегерилер-биле билген дугай, чичан бугурун чоруулар» деп. Готам Ба-гаа чаганы. Бо өстерини бо-даларга бисти, тыяларын ча-гып-сургап турган ишкы са-гышчылар. Бо чагыг бистеге, тыяларга, колчуг херек, мо-ну үтпайн бодал чоруур болзувушта, эки боор деп сөздүгү бис.

Ак биле Кара тыңчу чөк, ичээл суржуп, эгердил чоруурун болганда, чөкчү чүдөлөр ичкытыг-даа черде бар-дыр эвес деп боданы бээр чо-рду. Кижини бодунун хай-гаарылдан-даа көстү бээр. Чошну бодана үзөлдөп, есе кижилерин бактай араак, мактап чоруур кижилерде канан-лаа артыг сеткал чөк. Оланын кижилерге кылган буганы-даа хоорун. Шакын номчал, бузуер эйне эйне диги, буганын, чонону буга ичкыл чоруп хажылар ка-дыр-лаа бажың ачын бай-кылы байырас-лаа. Хүрээге көлп, тыяла номуу чоруп кижы бургуу лама эвес-ле бол-гай. Лама дээрге кара чажы-нды эгелер сарыг-шакыныга кижизинтигени, ону хүндөп берип, сагыш-сеткил арыт, буганын кижы деп санаар бис. Бо-ла бугүдөгө экстрас-сенс кижы баа хамааржыр.

Ам бугуер, чуудуге дугай-ында эртемелдерини бижиж, санап турарын көрөзүнөр даан. Чижээ, А. Мартыновту номун дыка хөй улус номча-на-болгай. Бо эртемден болгаш өск-даа эртемелдерини шийилчле соода үндө-гүр түнөлдөрү мындагы. Кижилер амээр экстрасенс улус-тун аурамы (сорунуша азы менгиш) 3 метрден хөй тур-да, эки салдарыг деп бижиж турар. Экстрасенс кижы болу-ну биополиция (аурамы) аары-турар кыжге берип, азы аарыг кижини эменп тур-дуур. Оон ол чарыгдаш энергиязын болу октаргы эдегериндегиде бодунун сөө-лдөткүрүлдө чедир эгелде алдыр деп санап турар. Ол экстрасенстерини «аурамында ак азы чарык өнүгү аурамында, караалар өнүгү аурамыг амвардыр-лаа барын айтп турар болгай. Чамды эменп-диз кижилер экстрасенс кижиге таарышас сорунушалы-даа боор. Ичначаш эменле чүлө тус-түгга болза эки деп айтп турар болгай. Ор-тук аурау 40-50 сантиметр-ден хөй, оон бичелесес, а бир эвс 30 сантиметрден би-челей бээр болза, ол кижы аарып эгелээр. 10-15 санти-метр чедер болза, ол кижы медегериле оскунар деп айт-каны болгай. Ичначаш улуг аурамыг кижилер боттары-нын энергиязын аарыг кижилерге берип, оларын үрел-де берип сорунушан далч-а-лап, дуза көргүсөр дээ.

Бизда шак мындагы турда, бодал-даа көрге, чангыс кижы залда долдур олурупкан хөй чоңга чегезинге четпил эмгезин шуут болдунмас чүве-дир. А эменпир дээш келген кижилер шулу боду-нга эки чүвени алдыр дээш, сагыш сеткилинде бердиген турар болгай. А хөй чоң зна-зында эвээш-даа болза, кара аурамыг аамардыр баа туура-ла. Олар боттары-лаа бил-бей, чамдык эсе аурамыг чомчанын энгезини боду-нга сиппайн апаарлар. Бо бугуну эртемелден көргөш, хады үгдә энгезини хопал-дын, ону чоугулаан хөй улаа солун, сеткүдөгө бижиж кел-

Аас чогаалы—уран чогаалдың үндөзүни УЧИЛИЩЕЛЕР КӨРҮЛДӨЗИ

Республиканын профессионал-техникти өрөдөлгө черлерин удушту аас чогаалыне болгаш чачкыдарыне бурунгу куула, Шагаа, Наадим байралаарынче база чоңуң, сам болгаш хөгүм хевирлеринче онзагай кичмөгөини салып турар. Ичначаш «Аас чогаалы—уран чогаалды үндөзүн» деп фестивал-көрүлдө эрттирген.

Улусу чогаалыгынын аас чогаалында, иры-хөгүм хевиринге үндөзүлгөн, амгы үе-ге таарыштыр «Ойнал-хөгөлө алдымылар» деп көргүзүп Чөөн-Хемчик районуун хоочун культуру ажилгалчымы Бор-банды Маадыр-оол тургус-кан, ону эргенден төнчүзүнге чедир кызымчалы ажилды чорутканы киржикчилерин идиик чок тараш күөөсөлдө херечиле турар. Чадаанып дугайры алды профессионал-техниктиг училещелер бириг кижы бурзуелди-биле алган. Каан дээрге кушкаштар кыдырдыр арылп турганыг кылдыр «Аамыраак», «Дел ирле» Мергемма Ховалды тергиин эки күөстөкөн. Залга орган көрүкчүлөрүн кичмөгөини Игорь Шыдарын сыгыт, каргыраазы хаара туткан, база чоңуң «Конгургай» деп ирзын Алексей Донгак тергиин күөөсөкөн.

Балажынын ийи дугаар училещенин химия башкы-зы Людмила Ооржакты Ша-гаа булалынын алга-йөргөзүн театртык хевирге онзагай көрүштүг кылдыр тургуска-рын барымаалааш, жюри кезжигүнөри бо училещеге ыгыг чөгөини дипломун ты-дөлгөн. Училещенин сургуу-лу Сагаатай Монгуш база мушка талазы-биле удуруту-чу башкы Григорий Чамзырын тус-түгга шаңактап.

Ак-Доурактын уран дугаар училещенин уран чүлө чүдүрүктүсү Аажык Монгуш Кызылдын уруу чүлө учил-дир.

Улуг-Хем районуун хоочун культуру ажилгалчылары база бот-тыңыңар композитор Кадр-оол Берин Шагаан-Арыг сөс дугаар профтехучилещенин «Ойтулаштан айналыраар» деп көргүзүп шеияры Эзу-гаар тургусушкан, оон-биле эвээш, алга-йөргөздүн хөй эвээш эвес ажилды чорутканы киржикчилерини оюнудан көс-түп турар. «Дошулуурму» деп танынын узун пластьелер-биле күөөсөлдө, бир аны, ийи уругуну күөөсөлдөнгө дурген-чугаа тергиин онза болган. «Сүтүгү шай», «Бүрен-Аксы» деп ирларын ийи сургуул уруглар титара-биле эки кү-өстөкөн, шаңактап. Училеще-

тези хорөгөргө салбы-рын дооузукчуну, көрүдөгө иденпейлп киршикен. Тывага куданы канчаар эрттирерин көргүзүп шылаан. Киржикчи-лерин чедимчишиг шийлп, оларын-биле чогаалдык ажилды оон чорутканын дем-делгээр апаар. Ол көрүдөгө училещенин танымалын, аш-такчызын, мастеровин, баш-кыларын шулууну хаара тутканы солун. Урана Хомуш-ку, Алик Саая, Таяа Хертек, Роберт Сарыгал, Сыдыс Ооржак база шулу сургуул-дар көрүдөгө иденпейлп киршикен. Чангыс четпес чүлө — иры-хөгүмчүн арай аларгыны, иччал-даа кү-өстөзүлгөн деленишини черде шыларан, киржикчилерин кызымчалы ажилдаанын көр-гүсөкөн.

Улуг-Хем районуун хоочун культуру ажилгалчылары база бот-тыңыңар композитор Кадр-оол Берин Шагаан-Арыг сөс дугаар профтехучилещенин «Ойтулаштан айналыраар» деп көргүзүп шеияры Эзу-гаар тургусушкан, оон-биле эвээш, алга-йөргөздүн хөй эвээш эвес ажилды чорутканы киржикчилерини оюнудан көс-түп турар. «Дошулуурму» деп танынын узун пластьелер-биле күөөсөлдө, бир аны, ийи уругуну күөөсөлдөнгө дурген-чугаа тергиин онза болган. «Сүтүгү шай», «Бүрен-Аксы» деп ирларын ийи сургуул уруглар титара-биле эки кү-өстөкөн, шаңактап. Училеще-

ин өрөдөлгө болгаш кижизиде ажилын харылап турар башкы Мария Дамчык сур-гууларынын хостуг үезин көп ажиткыр ажиле кол ич-көстөини салып турары эи, көсүкү. Шагаа-Арыг биле Ак-Доурактын училещелери үшкү чери үксөшкен.

Кызылдын бир дугаар профтехучилещенин тыяа улус-туун амьдралыг билгеш, азыно-графтиг хевирин кылга аланы онзагай-да болза, чедир ажилдал четкиленин хара-далчыг. Алынг этнографтиг көргүзүп дээш тускай шийинде чаалап алганар.

Ол ишкы Кызылдын лерт дугаар профтехучилещенин мурунда чылдарга көрүд-дедеге бедик денешилп киржи турган болза, бо чы-лын мөңгөрөин, аас чогаал-дын ажилгалыг, чүлө эстра-да программазын көргүсөшө хомууламгы.

Бо училещеде хөй тшы пашияңи уруглары өрөөни турар иреле, кижизиде ажилды чорууп турар башкы А. Н. Потанова уруглар-биле ажилдаганын, оларын уран таланттын ажиткыны турары хомууламгы. Ир үеде культуру шугунуңа ажилдан келген хоочун арай билгештер чоруун көргүзүп, орус улустун байла-к сууладарын ооп эртекин ба-радалчыг.

Оон-биле чегелештир сары-сенчилерин белекетке үе-зинде бистен арга-сүмө ал турган хирезинде, көрүдөгө киршипей барганын чыл-дагынын билдирмес.

Кижизиде ажилгыга, ко-руу-чүрүмү башкыларында, чогаалдык болгаш уран мергежили сайырадырынга аас-чогаалы улуг үндөзүниг үезини бээрине бузуелди бо көрүдөдөн көрүдүс.

Ичначаш келер чылын аас чогаалынын көрүдөзүнге улам ханылап, чээ чогаалдык аргаларын тып, чоңуң чагай чачкылыарында, Эзу-лаарынга анык-өскөни кижизидеринге улуг кичмөгөини салып ажилдаанын кызыларын.

Валентина БАЗАН, Жюри кезжигү.

Спорт

АК - ЭРИККЕ МАРГЫЛДАА

Тыва эни турачаларга ту-раактаан кол бөмбүчүлүгү маргылаанын Ак-Эрик суурга эрттирген. Алаа Эрзюнин, Тес-Хемини командалары кич-мөгөини эртен улустун он, кыс-тарынын ады командалары маргышкан. «Кызылар» совхозта профвилел комитетини даргазы маргылаанын чыгып-ыккан. Ак-Эрик оюнларынын ийи-ги, үшкү черлерин Хомушчу Чүрчү-оол арттыг хошкөтүч баа Эрзюнке Бай-Дар суурнуң командалары алган. «Кызылар» совхозта спорт-чу уругларынын командалы кымга-даа уттурбай, ойнааш, чүдөш. Спортчулар сорукту-ла ойнап, маргышканын. Эр-зю суурнуң командалыг чедимчишиг болуш, бириг чеген алган. Оларын ойнаары кич мергежил бедик болган. Тивлекти командага бириг чегенин дипломун-биле 300 рубльди шаңалап кылдыр тывыкан. Ак-Эрик оюнларынын ийи-ги, үшкү черлерин Хомушчу Чүрчү-оол арттыг хошкөтүч баа Эрзюнке Бай-Дар суурнуң командалары алган. «Кызылар» совхозта спорт-чу уругларынын командалы кымга-даа уттурбай, ойнааш, чүдөш.

Индекс 667000 Кызыл хоорай Красноармейская. 100. РЕДАКЦИЯ КОЛЛЕГИЯЗЫ: Н. С. Базыр (ха-рымсалгалы секретарь), А. С. Дембелер (кол-ре-дакторун оралакчы), В. М. Сат, К. К. Сат (кол-редакторун оралакчы), Ш. М. Суван, Н. С. Эрген. РЕДАКЦИЯНЫН ТЕЛЕФОННАРЫ: Кол редактор — 3 43 1: келген кижилер хулазын

Солун ичелээда 5 катап үнөр. Хемчээли 2 паргалда алазы. Тиражи 29500 экз. Чыгары № 70.